

Київський національний торговельно-економічний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
(пост. № 12 від 29.03.2018р.)

Ректор

 А. А. Мазаракі

ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ

Освітній ступінь

Доктор філософії

Галузь знань

07 – Управління та адміністрування

Спеціальність

071 – Облік і оподаткування

Київ 2018

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: В.В. Сопко, д-р екон. наук, проф.,
К.О. Назарова, д-р екон. наук, проф.,
М.М. Бенько, д-р екон. наук, проф.

Програму актуалізовано на засіданні кафедри обліку та оподаткування
12.02.2018 р., протокол № 10 та на засідання кафедри фінансового аналізу
та аудиту 20.02.2018 р., протокол № 13.

Рецензенти: О.В. Фомина, д-р екон. наук, доц.,
Г.В. Блакита, д-р екон. наук, проф.

ПРОГРАМА

**вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності
071 – облік і оподаткування**

Автори: В.В. Сопко, д-р екон. наук, проф.,
К.О. Назарова, д-р екон. наук, проф.,
М.М. Бенько, д-р екон. наук, проф.

ВСТУП

Програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 071 – облік і оподаткування визначає базовий рівень необхідних знань для наукової роботи за обраним напрямом.

Програма включає вимоги фахової підготовки з дисциплін:

1. Бухгалтерський облік.
2. Фінансовий облік.
3. Облік та звітність в оподаткуванні.
4. Управлінський облік.
5. Економічний аналіз.
6. Державний фінансовий контроль.
7. Аудит.

Розділ 1. Бухгалтерський облік

1.1. Сутність бухгалтерського обліку та його функції

Сутність та загальна характеристика господарського обліку. Бухгалтерський облік в системі господарського обліку, його сутність та характеристика в історичній ретроспективі.

Бухгалтерський облік в сучасній системі управління суб'єктом господарювання. Мета та функції бухгалтерського обліку, облікові вимірники. Види бухгалтерського обліку на підприємстві: фінансовий та внутрішньогосподарський (управлінський) облік. Користувачі облікової інформації.

Регулювання бухгалтерського обліку в Україні. Мета та суб'єкти державного регулювання бухгалтерського обліку. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку.

1.2. Предмет, об'єкти та принципи бухгалтерського обліку

Поняття про предмет бухгалтерського обліку.

Об'єкти бухгалтерського обліку: активи, зобов'язання, власний капітал, доходи, витрати, фінансові результати, господарські процеси.

Активи підприємства, їх сутність та класифікація. Загальна характеристика оборотних та необоротних активів підприємства.

Зобов'язання підприємства, їх сутність та класифікація. Загальна характеристика довгострокових та поточних зобов'язань, забезпечень наступних витрат і платежів, доходів майбутніх періодів. Поняття непередбачених зобов'язань.

Власний капітал, загальна характеристика його складових.

Господарські процеси як об'єкти бухгалтерського обліку. Процеси придбання, виробництва та реалізації. Формування показників доходів, витрат та фінансових результатів.

Принципи бухгалтерського обліку, їх характеристика.

1.3. Бухгалтерський баланс як елемент методу бухгалтерського обліку

Загальне поняття про метод бухгалтерського обліку та його складові елементи.

Бухгалтерський баланс як елемент методу бухгалтерського обліку. Мета складання балансу. Побудова та структура балансу. Характеристика статей активу і пасиву балансу. Балансове рівняння. Значення балансу.

Типи господарських операцій та їх вплив на структуру та валюту балансу.

1.4. Рахунки та подвійний запис як елементи методу бухгалтерського обліку

Поняття рахунку бухгалтерського обліку як інформаційної моделі об'єкту обліку.

Характеристика і побудова рахунків. Активні рахунки, пасивні рахунки, активно-пасивні рахунки.

Сутність подвійного запису господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Кореспонденція рахунків. Бухгалтерські записи, їх види. Порядок визначення оборотів і сальдо по активних і пасивних рахунках.

Контрольне значення подвійного запису.

Синтетичні рахунки, їх призначення. Аналітичні рахунки, їх призначення. Взаємозв'язок між синтетичними та аналітичними рахунками. Субрахунки та їх використання.

Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку. Оборотно-сальдова відомість по синтетичних рахунках, її зміст та порядок складання. Інформаційне та контрольне значення оборотно-сальдової відомості по синтетичних рахунках.

Оборотні відомості по аналітичних рахунках, їх види та значення.

Звіряння даних синтетичного та аналітичного обліку.

Класифікація рахунків, її принципи. Класифікація рахунків за економічним змістом. Класифікація рахунків за призначенням і структурою.

План рахунків бухгалтерського обліку принципи його побудови. Характеристика Плану рахунків. Поняття про робочий План рахунків підприємства.

1.5. Документація як елемент методу бухгалтерського обліку

Сутність документації як елементу методу бухгалтерського обліку. Значення документації. Вимоги щодо складання первинних документів.

Класифікація документів за призначенням, за порядком та за місцем складання, за іншими ознаками.

Поняття та значення документообороту.

Перевірка та опрацювання первинних документів в бухгалтерії.

Зберігання первинних документів.

Вилучення документів.

1.6. Інвентаризація, оцінка і калькуляція як елементи методу бухгалтерського обліку

Сутність інвентаризації як елементу методу бухгалтерського обліку.

Цілі та завдання інвентаризації. Види інвентаризації.

Організація інвентаризаційної роботи на підприємстві.

Інвентаризаційні комісії, їх склад та функції.

Загальний порядок проведення та документального оформлення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей.

Регулювання інвентаризаційних різниць (нестач, надлишків чи сумарних різниць).

Оцінка як система вартісного виміру.

Сутність калькуляції в бухгалтерському обліку.

1.7. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві

Сутність облікового циклу на підприємстві. Первинний, поточний та узагальнюючий облік.

Облікові реєстри та їх класифікація. Хронологічний, систематичний та комбінований записи в бухгалтерському обліку. Помилки в бухгалтерських записах та способи їх виправлення.

Основи фінансової звітності.

Форми бухгалтерського обліку : сутність та види.

Сутність облікової політики підприємства. Функції керівника і головного бухгалтера щодо організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Форми організації бухгалтерського обліку.

Методичний, технічний та організаційний аспекти облікової політики.

Наказ про облікову політику: основний зміст та призначення.

1.8. Бухгалтерський облік основних господарських процесів

Облік процесу придбання активів підприємства.

Облік процесу придбання необоротних активів. Документальне оформлення операцій з придбання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. Оцінка основних засобів при придбанні за плату.

Характеристика рахунків з обліку придбання основних засобів.

Відображення придбання основних засобів в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Облік придбання нематеріальних активів. Оцінка нематеріальних активів при придбанні за плату. Характеристика рахунків з обліку придбання нематеріальних активів. Відображення придбання нематеріальних активів в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Облік процесу придбання виробничих запасів. Документальне оформлення операцій з придбання виробничих запасів. Оцінка запасів при придбанні за плату. Характеристика рахунків з обліку придбання виробничих запасів. Відображення придбання виробничих запасів в системі рахунків бухгалтерського обліку. Облік придбання малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Облік процесу виробництва та визначення собівартості готової продукції. Документальне оформлення витрат на виробництво продукції. Прямі та непрямі витрати. Характеристика рахунків з обліку витрат на виробництво продукції, відображення їх в обліку. Визначення фактичної виробничої собівартості продукції. Облік випуску готової продукції.

Облік процесу реалізації. Характеристика рахунків з обліку реалізації готової продукції. Фактична собівартість реалізованої продукції. Відображення в обліку реалізації готової продукції та фінансових результатів від реалізації. Облік адміністративних витрат, витрат на збут та інших витрат операційної діяльності. Визначення фінансового результату від операційної діяльності підприємства.

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – 2-ге вид., перероб., доп. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 392 с.
2. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / М.Т. Білуха. – К. : КНТЕУ, 2000. – 692 с.
3. Білоусько В.С. Теорія Бухгалтерського обліку : навч. посіб. / В.С. Білоусько, М.І. Беленкова. – К. : Кондор, 2007. – 423 с.
4. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік: нормативно-правові документи. Коментар: навч. носіб. для студ. вищ. навч. зал. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 656 с.
5. Грабова Н.М. Теорія Бухгалтерського обліку: Підручник / Н.М. Грабова. – К. : А.С.К., 2003. – 266 с.
6. Лишиленко А.В. Бухгалтерський облік : підручник / А.В. Лишиленко – Київ : Центр навчальної літератури, 2009. – 670 с.
7. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посіб. / В.Г. Швець. – К. : Знання, 2006. – 525 с.

Додаткові

1. Максимова В. Ф. Бухгалтерський облік: Підручник/В. Максимова . – Одеса: ОНЕУ, 2012. – 670 с.

2. Бухгалтерський облік в Україні / Хом'як Р.Л. та ін. – Л. : Інтеллект-Захід, 2006. – 1088 с.

3. Кім Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення : навч. посіб. / Г. Кім., В. Сопко – К. : Центр навч. л-ри, 2004. – 440 с.

4. Бухгалтерський облік в Україні. Основи та практика: навч. посіб. / В.С. Леня, В.В. Гливенко; за ред. В.С. Леня. — Вид. 4-те. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2012. — 752 с.

Розділ 2. Фінансовий облік

2.1. Основи побудови фінансового обліку

Фінансовий облік як галузь економічної науки. Сутність і мета фінансового обліку. Предмет і об'єкти фінансового обліку. Завдання фінансового обліку в сучасних умовах. Регулювання фінансового обліку та фінансової звітності в Україні.

Фінансовий облік як інформаційна система. Принципи фінансового обліку. Методичні прийоми фінансового обліку.

Організація фінансового обліку на підприємстві. Облікова політика підприємства як інструмент організації фінансового обліку.

2.2. Облік грошових коштів

Значення фінансового обліку в управлінні грошовими потоками на підприємстві.

Облік готівки у касі. Нормативні документи з регулювання обігу готівки. Організація готівкових розрахунків. Документальне оформлення операцій з готівкою. Ведення касової книги. Звіт касира, його перевірка і опрацювання в бухгалтерії. Інвентаризація каси. Характеристика рахунків з обліку готівки. Облік готівки в національній валюті. Особливості обліку готівки в іноземній валюті.

Облік коштів на рахунках у банках. Порядок відкриття рахунків у банку. Нормативні документи з регулювання використання рахунків у банках. Характеристика форм безготівкових розрахунків.

Облік коштів на рахунках в банках в національній валюті. Документальне оформлення руху коштів на поточних рахунках. Виписки банку, їх перевірка та опрацювання. Характеристика рахунків з обліку коштів на рахунках в банках. Синтетичний та аналітичний облік коштів на поточних рахунках в національній валюті. Облік інших рахунків в банках в національній валюті. Облік спеціальних рахунків в національній валюті.

Облік коштів на рахунках в банках в іноземній валюті. Документи, якими оформлюються операції за поточним рахунком в іноземній валюті. Синтетичний та аналітичний облік коштів на поточних рахунках в іноземній

валюти. Облік продажу та придбання іноземної валюти. Облік курсових різниць. Облік інших рахунків в банках в іноземній валюті. Облік спеціальних рахунків в іноземній валюті.

Облік інших грошових коштів в національній валюті. Облік грошових коштів у дорозі в національній валюті. Облік грошових документів. Облік електронних грошей, номінованих в національній валюті.

Особливості обліку інших грошових коштів в іноземній валюті.

2.3. Облік дебіторської заборгованості

Значення фінансового обліку в управлінні дебіторською заборгованістю.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». Визнання, класифікація та оцінка дебіторської заборгованості. Сумнівна та безнадійна дебіторська заборгованість.

Облік поточної дебіторської заборгованості. Характеристика рахунків з обліку поточної дебіторської заборгованості. Документальне оформлення та облік розрахунків з покупцями і замовниками. Облік факторингових операцій. Документальне оформлення та облік заборгованості за одержаними короткостроковими векселями. Документальне оформлення та облік розрахунків за виданими авансами. Документальне оформлення та облік розрахунків із підзвітними особами. Документальне оформлення та облік розрахунків за нарахованими доходами. Документальне оформлення та облік розрахунків за претензіями. Документальне оформлення та облік розрахунків за відшкодуванням завданих збитків. Документальне оформлення та облік розрахунків з іншими дебіторами. Документальне оформлення та облік розрахунків з державними цільовими фондами. Облік розрахунків за операціями з деривативами. Облік дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом.

Облік резерву сумнівних боргів. Методи обчислення резерву сумнівних боргів. Облік створення резерву сумнівних боргів та списання сумнівної заборгованості.

Облік довгострокової дебіторської заборгованості. Характеристика рахунків (субрахунків) з обліку довгострокової дебіторської заборгованості. Документальне оформлення та облік заборгованості за майно, що передане у фінансову оренду. Документальне оформлення та облік заборгованості за одержаними довгостроковими векселями. Облік іншої довгострокової дебіторської заборгованості.

Інвентаризація розрахунків з дебіторами та відображення її результатів в обліку.

2.4. Облік запасів

Значення фінансового обліку в управлінні запасами. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Визначення та класифікація запасів. Визнання запасів.

Облікова оцінка запасів. Оцінка запасів при їх придбанні (отриманні). Варіанти обліку транспортно-заготівельних витрат. Методи оцінки вибуття запасів. Вплив методів оцінки вибуття запасів на витрати і фінансові результати. Оцінка запасів на дату балансу.

Характеристика рахунків з обліку запасів.

Облік виробничих запасів. Документальне оформлення руху виробничих запасів. Облік виробничих запасів у місцях зберігання. Синтетичний та аналітичний облік виробничих запасів. Особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Облік незавершеного виробництва. Характеристика рахунку з обліку витрат на виробництво продукції (робіт, послуг). Документальне оформлення, синтетичний та аналітичний облік витрат на виробництво. Облік загальновиробничих витрат. Розподіл загальновиробничих витрат. Облік браку на виробництві. Облік напівфабрикатів. Облік і оцінка незавершеного виробництва.

Облік готової продукції. Документальне оформлення операцій з руху готової продукції. Синтетичний та аналітичний облік готової продукції.

Облік товарів.

Інвентаризація запасів та облік її результатів. Облік переоцінки запасів.

2.5. Облік фінансових інвестицій

Значення обліку в управлінні фінансовими інвестиціями. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 "Фінансові інвестиції". Визнання, та облікова класифікація фінансових інвестицій. Первісна оцінка фінансових інвестицій. Характеристика рахунків з обліку фінансових інвестицій.

Облік поточних фінансових інвестицій. Документальне оформлення та облік еквівалентів грошових коштів. Документальне оформлення та облік інших поточних фінансових інвестицій. Оцінка поточних фінансових інвестицій на дату балансу.

Облік довгострокових фінансових інвестицій. Документальне оформлення придбання та вибуття довгострокових фінансових інвестицій. Синтетичний та аналітичний облік довгострокових фінансових інвестицій.

Оцінка довгострокових фінансових інвестицій на дату балансу. Оцінка та облік довгострокових фінансових інвестицій, що обліковуються за методом участі в капіталі. Оцінка та облік довгострокових фінансових інвестицій, що утримуються підприємством до їх погашення. Оцінка та облік довгострокових фінансових інвестицій за справедливою вартістю. Зменшення корисності фінансових інвестицій.

2.6. Облік основних засобів

Значення фінансового обліку в управлінні матеріальними необоротними активами. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби».

Визнання, класифікація та оцінка основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. Оцінка основних засобів при їх придбанні (створенні). Амортизація основних засобів. Переоцінка основних засобів. Оцінка основних засобів в балансі (звіті про фінансовий стан).

Облік основних засобів. Документальне оформлення операцій з обліку основних засобів. Характеристика рахунків з обліку основних засобів. Аналітичний облік основних засобів.

Облік придбання (виготовлення) основних засобів.

Облік ремонтів та поліпшення основних засобів.

Облік переоцінки основних засобів.

Облік амортизації (зносу) основних засобів. Методи нарахування амортизації основних засобів. Облік зносу основних засобів.

Облік вибуття основних засобів.

Облік втрат від зменшення корисності основних засобів. Облік відновлення корисності основних засобів.

Особливості обліку інвестиційної нерухомості. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість». Сутність інвестиційної та операційної нерухомості. Визнання та оцінка інвестиційної нерухомості. Облік інвестиційної нерухомості.

Особливості обліку інших необоротних матеріальних активів.

Облік орендних операцій. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда». Сутність та класифікація оренди. Документальне оформлення та облік операцій операційної оренди у орендодавця та орендаря. Документальне оформлення та облік операцій фінансової оренди у орендодавця та орендаря.

Інвентаризація основних засобів та облік її результатів.

2.7. Облік нематеріальних активів

Значення фінансового обліку в управлінні нематеріальними активами. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи".

Визначення та класифікація нематеріальних активів. Визнання і первісна оцінка нематеріальних активів.

Документальне оформлення операцій з обліку нематеріальних активів. Характеристика рахунків з обліку нематеріальних активів. Облік надходження нематеріальних активів.

Амортизація нематеріальних активів. Облік амортизації (зносу) нематеріальних активів.

Облік вибуття нематеріальних активів.

Переоцінка нематеріальних активів. Облік переоцінки нематеріальних активів.

Зменшення корисності нематеріальних активів. Відновлення корисності нематеріальних активів.

Інвентаризація нематеріальних активів та облік її результатів.

2.8. Облік зобов'язань

Значення фінансового обліку в управлінні зобов'язаннями. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання». Визначення та класифікація зобов'язань. Визнання і оцінка зобов'язань.

Облік поточних зобов'язань. Характеристика рахунків з обліку поточних зобов'язань.

Облік розрахунків із постачальниками та підрядниками. Документальне оформлення операцій з обліку розрахунків із постачальниками та підрядниками. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків із постачальниками та підрядниками.

Облік зобов'язань за виданими векселями.

Облік короткострокових позик. Документальне оформлення операцій з обліку короткострокових кредитів. Синтетичний та аналітичний облік короткострокових кредитів.

Облік розрахунків за виплатами працівникам. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам». Документальне оформлення операцій з обліку розрахунків з оплати праці. Нарахування заробітної плати. Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з персоналом по оплаті праці. Облік допомоги по тимчасовій непрацездатності. Облік щорічних і додаткових відпусток. Особливості нарахування інших додаткових виплат. Утримання із заробітної плати. Облік розрахунків з депонентами.

Облік розрахунків із загальнообов'язкового державного соціального страхування. Облік розрахунків за іншими видами страхування.

Облік розрахунків за податками та іншими обов'язковими платежами.

Облік розрахунків за іншими операціями. Облік розрахунків, пов'язаних з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу. Облік розрахунків за одержаними авансами. Облік внутрішніх та внутрішньогосподарських розрахунків. Облік розрахунків за нарахованими відсотками. Облік розрахунків з іншими кредиторами. Облік розрахунків з учасниками.

Облік довгострокових зобов'язань. Характеристика рахунків з обліку довгострокових зобов'язань. Облік довгострокових позик. Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями. Облік довгострокових зобов'язань з фінансової оренди.

Облік забезпечень майбутніх витрат і платежів. Облік поточних забезпечень майбутніх витрат і платежів. Облік довгострокових забезпечень майбутніх витрат і платежів.

Облік доходів майбутніх періодів.

Інвентаризація зобов'язань та облік її результатів.

2.9. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності

Значення фінансового обліку в управлінні фінансовими результатами діяльності підприємства.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід». Визначення, класифікація та оцінка доходів. Характеристика рахунків з обліку доходів.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Визначення та склад витрат. Характеристика рахунків з обліку витрат.

Облік доходів і витрат операційної діяльності. Облік доходів і витрат від реалізації готової продукції. Облік доходів і витрат від реалізації товарів. Облік вирахувань з доходу. Облік доходів і витрат від виконання робіт і надання послуг. Облік інших доходів і витрат операційної діяльності.

Облік доходів і витрат фінансових операцій.

Облік доходів і витрат іншої діяльності.

Облік цільового фінансування та цільових надходжень.

Облік витрат майбутніх періодів.

Облік витрат з податку на прибуток. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток». Облік відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань.

Методика формування та облік фінансових результатів. Облік результатів операційної діяльності. Облік результатів фінансових операцій.

Облік результатів іншої діяльності.

Облік прибутку, використаного у звітному періоді.

Облік непокритих збитків.

2.10. Облік власного капіталу

Значення фінансового обліку в управлінні власним капіталом. Визначення та структура власного капіталу. Характеристика рахунків з обліку власного капіталу.

Облік зареєстрованого капіталу господарських товариств. Документальне оформлення та облік формування зареєстрованого капіталу. Облік змін зареєстрованого капіталу.

Облік неоплаченого капіталу.

Облік вилученого капіталу.

Облік резервного капіталу.

Облік капіталу у дооцінках.

Облік додаткового капіталу. Облік емісійного доходу. Облік іншого вкладеного капіталу. Облік накопичених курсових різниць. Облік безоплатно одержаних необоротних активів. Облік іншого додаткового капіталу.

Облік нерозподіленого прибутку як складової власного капіталу.

2.11. Фінансова звітність

Склад та призначення фінансової звітності. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Порядок складання Балансу (Звіту про фінансовий стан). Методика складання Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід). Звіт про рух грошових коштів. Звіт про власний капітал. Примітки річної фінансової звітності.

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Алексеева А.В., Бакурова О.А., Шаповалова А.П. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий облік» – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013.
2. Фінансовий облік: підруч. для студ. вищ. навч. закл./ Л.В. Нападівська, А.В. Алексеева, О.А. Бакурова та ін.; за заг. ред. Л.В. Нападівської. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 700 с.

Додаткові

1. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність/ Н.М. Ткаченко. – К.: Алерта, 2011. – 976 с.
2. Фінансовий облік: підручник/ Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. Я. Микитюк та ін.- 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: Кондор-Видавництво, 2013. - 551 с.

Розділ 3. Облік та звітність в оподаткуванні

3.1. Сутність податкових зобов'язань платника податків

Податковий обов'язок. Сутність податкового обов'язку. Обов'язки платника податків. Податкове зобов'язання. Податковий період. Визначення сум податкових та грошових зобов'язань. Строки сплати податкових зобов'язань. Погашення податкового боргу. Джерела сплати грошових зобов'язань або погашення податкового боргу. Зміст податкової застави.

Податкова звітність. Визначення податкової декларації (розрахунку). Обов'язкові реквізити податкової декларації. Особи, які несуть відповідальність за складання податкової звітності. Порядок подання податкових декларацій до органу державної податкової служби. Внесення змін до податкової звітності.

Відповідальність за порушення законодавства з питань оподаткування.

3.2. Облік податкових зобов'язань та податкова звітність з податку на додану вартість

Платники податку та об'єкти оподаткування. Порядок реєстрації платників податку. Анулювання реєстрації платника податку. Визначення об'єкта оподаткування. Місце постачання товарів та послуг. Ставки податку.

Облік податкових зобов'язань з податку на додану вартість при постачанні товарів та послуг на митній території України. Операції, що не є об'єктом оподаткування. Операції, звільнені від оподаткування. Порядок визначення бази оподаткування. Дата виникнення податкових зобов'язань. Порядок нарахування податкових зобов'язань з податку на додану вартість та відображення її в обліку.

Облік податкових зобов'язань при ввезенні товарів (супутніх послуг) у митному режимі імпорту або реімпорту. Порядок визначення бази оподаткування. Особливості оподаткування ввезеної на митну територію України давальницької сировини та вивезення виробленої з неї готової продукції. Дата виникнення податкових зобов'язань. Порядок нарахування податкових зобов'язань з податку на додану вартість та відображення їх в обліку.

Облік податкових зобов'язань при вивезенні товарів (супутніх послуг) у митному режимі експорту або реекспорту. Визначення бази оподаткування. Дата виникнення податкових зобов'язань.

Сутність податкового кредиту. Облік податкового кредиту. Підстави для віднесення сум податку до податкового кредиту. Дата виникнення права платника податку на віднесення сум податку до податкового кредиту. Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті до Державного бюджету України або відшкодуванню з Державного бюджету України.

Документальне оформлення нарахування податкових зобов'язань. Податкова накладна. Підстави для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту без отримання податкової накладної. Розрахунок коригування кількісних і вартісних показників до податкової накладної. Реєстрація податкових накладних. Електронне адміністрування податку на додану вартість.

Податкова декларація з податку на додану вартість. Звітні (податкові) періоди. Зміст податкової декларації. Розрахунок коригування сум податку на додану вартість до податкової декларації. Розрахунок суми бюджетного відшкодування. Розшифровки податкових зобов'язань та податкового кредиту в розрізі контрагентів. Уточнюючий розрахунок податкових зобов'язань з податку на додану вартість у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок. Порядок надання податкової декларації та строки розрахунків з бюджетом.

3.3. Облік податкових зобов'язань та податкова звітність з податку на прибуток

Платники податку та об'єкт оподаткування. База оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення та сплати податку на прибуток. Різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів. Об'єкти амортизації. Класифікація основних засобів та інших необоротних активів. Визначення вартості та мінімально допустимих термінів амортизації.

Різниці, що виникають при формуванні резервів (забезпечень). Різниці, які виникають при здійсненні фінансових операцій. Порядок урахування від'ємного значення об'єкта оподаткування в результатах наступних податкових періодів. Звільнення від оподаткування.

Оподаткування окремих видів діяльності та операцій. Особливості оподаткування страховика. Оподаткування операцій з торгівлі цінними паперами. Оподаткування операцій з інвестиційною нерухомістю і біологічними активами. Особливості оподаткування нерезидентів. Оподаткування букмекерської діяльності. Особливості оподаткування інститутів спільного інвестування та суб'єктів недержавного пенсійного забезпечення.

Податкова декларація з податку на прибуток підприємства. Податкові періоди. Зміст податкової декларації та додатків до неї. Порядок самостійного виправлення помилок. Порядок надання податкової декларації та строки розрахунку з бюджетом. Облік нарахування та сплати податку на прибуток.

3.4. Облік податкових зобов'язань та податкова звітність з податку на доходи фізичних осіб

Платники податку та об'єкт оподаткування. Податкові агенти.

Облік податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб. База оподаткування. Доходи, що не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу. Податкові соціальні пільги. Ставки податку. Розрахунок податку на доходи фізичних осіб. Перерахунок податку.

Особливості оподаткування окремих доходів. Оподаткування доходів від надання нерухомості в оренду. Оподаткування дивідендів та роялті. Оподаткування благодійної допомоги. Оподаткування сум надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт, не повернутої у встановлений строк. Оподаткування доходів, отриманих нерезидентами.

Податкова звітність з податку на доходи фізичних осіб. Зміст та строк подання податкового розрахунку доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку. Зміст та строк подання податкової декларації з податку на доходи фізичних осіб.

Облік утримання та сплати податку на доходи фізичних осіб.

3.5. Облік податкових зобов'язань та податкова звітність з акцизного податку

Платники податку та об'єкти оподаткування. Реєстрація платників акцизного податку. Підакцизні товари. Операції, що оподатковуються акцизним податком. Операції з підакцизними товарами, які не підлягають оподаткуванню. Операції з підакцизними товарами, які звільнені від оподаткування. Адвалорні та специфічні ставки податку.

Облік податкових зобов'язань з акцизного податку при виробництві підакцизних товарів на митній території України. База оподаткування. Дата виникнення податкових зобов'язань. Обчислення податку з підакцизних товарів, вироблених на митній території України, та відображення його в обліку.

Облік податкових зобов'язань з акцизного податку при ввезенні підакцизних товарів на митну територію України. База оподаткування. Дата виникнення податкових зобов'язань. Обчислення податку з підакцизних товарів, що ввозяться на митну територію України, та відображення його в обліку. Акцизна накладна. Електронне адміністрування реалізації пального. Порядок і строки сплати акцизного податку. Порядок заповнення і подання декларації акцизного податку.

3.6. Облік податкових зобов'язань та податкова звітність за іншими податками і зборами

Екологічний податок. Платники податку. Податкові агенти. Об'єкти та база оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення і сплати податку. Порядок заповнення і подання податкової декларації екологічного податку.

Рентна плата. Склад рентної плати. Рентна плата за користування надрами. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів. Подання декларації та терміни сплати рентної плати.

Податок на майно. Склад податку на майно. Транспортний податок. Туристичний збір. Земельний податок. Збір за місця паркування транспортного засобу. Відображення в обліку нарахування і сплати податків та зборів.

3.7. Облік податкових зобов'язань та податкова звітність за єдиним податком

Облік податкових зобов'язань за єдиним податком. Платники єдиного податку. Ставки податку. Порядок обчислення і сплати єдиного податку.

Податкова звітність за єдиним податком: порядок заповнення та строки подання.

Список рекомендованих джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-IV. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Кім Ю.Г. Бухгалтерський та податковий облік. Первинні документи та порядок їх заповнення: навч. пос./Ю.Г.Кім. – К, 2014. – 600 с.
3. Максимова В.Ф. Облік у системі оподаткування: Навч. Посібник /В.Ф.Максимова, О.В. Артюх – Одеса: ОНЕУ. - 2013. – 267 с.
4. Малишкін О.І. Облік і аудит податків в Україні: теорія, методологія, практика: навч.-практ. Посіб./ О.І.Малишкін, К: ЦУЛ, 2013. – 376 с.
5. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність : підручник / Н.М. Ткаченко. – К. : Алерта, 2013.
6. Податок на прибуток: нові правила у 2016 році. -Режим доступу : <http://dtkk.com.ua/show/0sid0158.html>

Розділ 4. Управлінський облік

4.1. Мета, зміст і організація управлінського обліку

Актуальність створення системи управлінського обліку на вітчизняних підприємствах. Предмет і метод управлінського обліку. Користувачі інформації. Об'єкти управлінського обліку. Взаємозв'язок функцій управління та управлінського обліку. Характерні відмінності фінансового від управлінського обліку. Етапи розвитку управлінського обліку. Управлінський облік в системі рахунків (Інтегрована та автономна система управлінського обліку). Принципи управлінського обліку.

4.2. Класифікація та поведінка затрат і доходів

Ознаки та принципи класифікації затрат.

Класифікація затрат в системі управлінського обліку. Класифікація затрат з метою оцінки запасів та визначення фінансового результату діяльності підприємства.

Класифікація затрат з метою прогнозування, бюджетування й контролю діяльності підприємств. Класифікація затрат для прийняття управлінських рішень.

Поведінка та функція затрат. Методи розподілу затрат на постійні та змінні. Метод вищої-нижчої точки. Візуальний метод. Метод регресійного аналізу. Метод найменших квадратів. Спрощений статистичний метод.

Класифікація доходів та її значення в системі управлінського обліку.

Суть собівартості та завдання калькулювання собівартості продукції. Об'єкти обліку та об'єкти калькулювання.

Види собівартості. Розподіл непрямих затрат.

Методи обліку затрат на виробництво та способи калькулювання собівартості продукції. Види калькуляцій.

4.3. Система обліку і калькулювання за повними затратами

Сутність системи і калькулювання за повними затратами. Переваги та недоліки системи обліку і калькулювання за повними затратами.

Облік прямих затрат. Облік непрямих затрат і порядок віднесення їх на собівартість продукції. Облік затрат допоміжних виробництв і порядок розподілу послуг.

Калькулювання виробничої собівартості продукції. Облік і оцінка незавершеного виробництва.

Облік невиробничих затрат.

Калькулювання собівартості продукції за видами діяльності (ABC-метод).

Особливості визначення фінансового результату в системі обліку і калькулювання за повними затратами.

4.4. Система обліку та калькулювання за неповними затратами

Особливості системи обліку і калькулювання за неповними затратами.

Порядок формування собівартості за методом «директ-костинг». Порівняльна характеристика методів обліку за повною та неповною собівартістю.

Простий директ-костинг. Розвинутий директ-костинг.

Форми внутрішньої звітності для визначення фінансового результату в системі простого та розвинутого «директ-костингу».

Особливості визначення фінансового результату в системі обліку і калькулювання за неповними затратами.

4. 5. Аналіз взаємозв'язку «затрати-обсяг-прибуток»

Суть та значення аналізу беззбитковості.

Економічна модель аналізу «затрати-обсяг-прибуток». Бухгалтерська модель аналізу «затрати-обсяг-прибуток».

Основні методи визначення точки беззбитковості. Математичний метод визначення точки беззбитковості. Метод маржинального доходу. Графічний метод визначення точки беззбитковості. Визначення точки беззбитковості при одно - і при багато продуктовому виробництві.

Показники прибутковості продукції. Коефіцієнт маржинальних надходжень. Запас фінансової міцності. Термін досягнення точки беззбитковості. Рівень завантаження в точці беззбитковості. Операційний важіль.

Оцінка життєвого циклу продукції на основі аналізу беззбитковості.

Види припущень, яких необхідно дотримуватись при аналізі беззбитковості.

4.6. Система обліку і калькулювання за нормативними затратами

Історія виникнення нормативного методу обліку затрат. Сутність, значення та необхідність використання нормативного методу обліку затрат.

Організація нормативного методу обліку затрат і калькулювання собівартості продукції.

Види нормативів. Цілі нормативного обліку затрат: з метою формування інформації для бюджетування, контролю, аналізу та прийняття управлінських рішень.

Особливості та переваги обліку затрат і калькулювання собівартості за системою «стандарт-корст».

Порівняльна характеристика нормативного методу обліку затрат і методу «стандарт-кост».

Система нормативного обліку за повними і змінними затратами. Класифікація відхилень.

4.7. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень

Характеристика релевантної і не релевантної інформації.

Особливості формування інформації для прийняття поточних рішень.

Розробка інформаційних моделей для прийняття рішень в процесі постачання. Особливості формування інформації для прийняття рішень на основі використання ABC- та XYZ-аналізу.

Розробка інформаційних моделей для прийняття рішень в процесі виробництва. Особливості формування інформації в умовах обмежуючих чинників та в умовах відсутності „вузьких місць”. Розробка інформаційних моделей для прийняття рішень в процесі реалізації. Особливості формування інформації щодо надання знижок покупцям, вибору оптимальних видів продукції, сегментів ринку (на основі ABC- аналізу).

Особливості формування інформації для прийняття інвестиційних рішень.

Методи оцінки інвестицій. Статичні методи оцінки інвестицій. Динамічні методи оцінки інвестицій.

4.8. Бюджетування і контроль

Бюджетування: суть, мета та призначення. Послідовність та рівні розробки бюджетів.

Особливості розробки основного бюджету та взаємоузгодження його елементів. Основні вимоги до бюджетів.

Види бюджетів. Бюджетування додаткове. Бюджетування «з нуля». Бюджетування програм. Бюджетування на основі маркетингових досліджень. Бюджетування життєвого циклу продукту.

Статичні та гнучкі бюджети. Порядок їх складання.

4.9. Облік і контроль за центрами відповідальності

Центри відповідальності та об'єктивна необхідність децентралізації управління.

Сутність та значення обліку та контролю затрат і доходів за центрами відповідальності.

Типи центрів відповідальності. Центри затрат. Центри прибутку. Центри інвестицій. Місця виникнення затрат.

Особливості класифікації затрат та доходів за центрами відповідальності.

Внутрішня звітність. Принципи підготовки внутрішньої звітності.

Трансфертне ціноутворення. Трансфертна ціна. Методи визначення трансфертних цін.

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник./ С.Ф. Голов. – К. : Лібра, 2010. – 704 с.
2. Нападівська Л.В. Управлінський облік : підручник для ВНЗ, 2-ге вид. доопрац. та допов. / Л.В.Нападівська. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 648 с.
3. Хорнгрен Ч. Управленческий учет : учеб.пособие для студ. экон. спец. вузов : пер. с англ. / Ч. Хорнгрен, Дж. Фостер, Ш. Датар. - 10-е изд. - СПб. : Питер, 2005. - 1008 с. : ил. - (Бизнес-класс).

Додаткові

1. Апчерч А. Управленческий учет: принципы и практика ; пер. с англ. / под ред. Я.В. Соколова, И.А. Смирновой. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 952 с.
2. Атамас П.Й. Управлінський облік: 2-ге вид. Навчальний посібник – К.: Центр учбової літератури. – 2009. -440с.
3. Друри К. Управленческий и производственный учет : пер. с англ. : учебник / К. Друри. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 1071 с.
4. Керимов В.Э. Управленческий учет : учебник 2-е изд., изм. и доп. / В.Э. Керимов. – М. : Издательско-торговая корпорация “Дашков и К”, 2003. – 416 с.
5. Лень В.С. Л 33 Управлінський облік : підручник / В.С. Лень. - Тернопіль : На-вчальна книга - Богдан, 2015. - 328 с.

6. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, М. І. Беленкова та ін. / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 6-те вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2011. – 1042 с.

7. Управлінський облік : навчально-практичний посібник / В.П. Шило, С.Б. Ільїна, В.А. Шепелюк, І.І. Криштопа. - К. : Кондор, 2012. - 305 с. : іл.

8. Фаріон І.Д. Управлінський облік : підручник для студ. вищих навч. закладів / І.Д. Фаріон, Т.М. Писаренко. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 792 с. : іл

Розділ 5. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання

5.1. Теоретичні основи економічного аналізу

Зміст, предмет та завдання економічного аналізу. Метод економічного аналізу.

Базові концептуальні положення економічного аналізу Науковий інструментарій економічного аналізу Загальнонаукові та конкретно-наукові методичні прийоми і способи аналізу та їх класифікація. Методика економічного аналізу та особливості її побудови залежно від об'єкта дослідження.

Інформаційне забезпечення економічного аналізу.

Основи організації економічного аналізу. Класифікація видів економічного аналізу та характеристика їхнього змісту.

5.2. Аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання

Значення та завдання аналізу фінансового стану. Організаційно-інформаційна модель аналізу фінансового стану. Аналіз активів підприємства та джерел їх формування. Аналіз стану, динаміки і ефективності використання оборотних активів. Аналіз нематеріальних активів. Аналіз і оцінка необоротних активів.

Аналіз власного капіталу підприємства. Аналіз залученого капіталу. Аналіз фінансової стійкості і платоспроможності підприємства. Аналіз параметрів економічного зростання. Аналіз ділової активності підприємств. Аналіз грошових потоків. Аналіз ймовірності банкрутства. Рейтингова оцінка фінансового стану підприємств.

Особливості аналізу фінансового стану банку. Аналіз активних та пасивних операцій банку. Аналіз власних і залучених коштів. Аналіз достатності капіталу. Аналіз платоспроможності та ліквідності банку. Коефіцієнтний аналіз фінансового стану та рейтингова оцінка банку.

Мета і завдання аналізу фінансового стану бюджетної установи. Організаційно-інформаційна модель аналізу фінансового стану бюджетної установи. Аналіз економічного потенціалу бюджетної установи. Методика

аналізу і оцінки фінансового стану бюджетної установи. Аналіз фінансової стійкості бюджетної установи.

Методика аналізу зобов'язань бюджетної установи. Аналіз стану розрахункової дисципліни бюджетної установи.

5.3. Аналіз фінансових результатів

Значення і завдання аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Організаційно-інформаційна модель аналізу фінансових результатів. Система показників оцінки фінансових результатів діяльності.

Аналіз формування чистого прибутку підприємства. Загальний і факторний аналіз фінансових результатів від операційної діяльності. Аналіз безбитковості підприємства. Детерміновані факторні моделі аналізу чистого прибутку підприємства. Стохастичні моделі факторного аналізу чистого прибутку підприємства. Аналіз розподілу та ефективності використання прибутку. Аналіз дивідендної політики. Аналіз рентабельності підприємства.

5.4. Аналіз інвестиційної діяльності

Пріоритетні завдання аналізу інвестиційної діяльності підприємства. Аналіз реальних (капітальних) і фінансових інвестицій.

Компоненти фінансового аналізу інвестиційного проекту. Врахування фактора часу при обґрунтуванні інвестиційних вкладень.

Система показників оцінки ефективності інвестицій: чистий приведений дохід, індекс рентабельності, внутрішня норма доходу, термін окупності.

Аналіз обсягу, структури та ефективності фінансових інвестицій. Оцінка вартості цінних паперів.

Порівняльний аналіз проектів різної тривалості: методика аналізу, система показників, критерії оцінки.

5.5. Аналіз виробництва та реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) підприємств

Мета і завдання аналізу виробництва, реалізації і собівартості продукції промислових підприємств. Особливості аналізу виробництва, реалізації і собівартості продукції промислових підприємств в умовах фінансової кризи.

Організаційно-інформаційна модель аналізу виробництва, реалізації і собівартості промислової продукції.

Методика аналізу організаційно-технічного рівня виробництва.

Аналіз виконання виробничої програми підприємства. Загальний аналіз обсягу виробництва і реалізації продукції. Аналіз якості продукції.

Структурно-логічна модель системи факторного аналізу виробництва і реалізації продукції.

Аналіз руху й ефективності використання трудових ресурсів підприємства. Аналіз руху та ефективності використання матеріальних оборотних ресурсів підприємства. Аналіз руху та ефективності використання основних засобів підприємства. Аналіз реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Мета і завдання аналізу виробництва капітального будівництва в умовах ринку. Аналіз будівельно-монтажних робіт за обсягом, виконавцями та об'єктами.

Аналіз виробництва, реалізації і собівартості продукції сільськогосподарських підприємств в умовах фінансової кризи. Аналіз використання земельних ресурсів. Загальний і факторний аналіз виробництва продукції рослинництва. Загальний і факторний аналіз виробництва продукції тваринництва.

Аналіз обсягу перевезень за видами транспорту. Показники використання транспортних засобів та їх аналіз.

Аналіз реалізації товарів і послуг. Аналіз оптової реалізації. Загальний та факторний аналіз роздрібного товарообороту. Товарні ресурси, фактори що їх обумовлюють. Аналіз товарооборотності.

Аналіз виробничої програми підприємств ресторанного господарства. Загальний та факторний аналіз товарообороту.

5.6. Аналіз витрат виробництва та собівартості продукції

Значення і завдання аналізу витрат на виробництво та собівартості продукції.

Організаційно-інформаційна модель аналізу витрат виробництво та собівартості продукції. Загальний і факторний аналіз витрат виробництва промислової продукції. Аналіз собівартості продукції. Факторний аналіз прямих та непрямих витрат.

Особливості аналізу собівартості будівельних та монтажних робіт за елементами та видами витрат підприємств капітального будівництва.

Особливості аналізу формування витрат виробництва та собівартості продукції підприємств сільського господарства.

Особливості аналізу витрат підприємств торгівлі. Загальний і факторний аналіз витрат роздрібної торгівлі. Аналіз витрат оптової торгівлі.

Особливості аналізу витрат підприємств ресторанного господарства. Загальний та факторний аналіз витрат підприємства ресторанного господарства. Аналіз собівартості продукції підприємства ресторанного господарства.

Аналіз виконання кошторису бюджетної установи. Аналіз витрат бюджетних установ за складом, структурою та видами. Факторний аналіз витрат бюджетної установи.

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Барабаш Н.С. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. за заг. ред. Є.В. Мниха / Н.С. Барабаш – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун.-т, 2005. -395 с.
2. Мних Є.В., Фінансовий аналіз: підручник/ Є.В. Мних, Н.С. Барабаш – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. – 536 с.
3. Мних Є.В. Економічний аналіз : підручник / Є.В. Мних. – К. : Знання, 2011.- 630с. - (Вища освіта ХХІ століття).
4. Назарова К.О. Аналіз діяльності бюджетних установ : навч. посіб.з а заг. ред. Г.О.Кравченко/ К.О. Назарова, Т.А. Кумченко –К.: Київ. нац. торг.-екон. ун.-т, 2006. -209с.
5. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб.-2-ге вид.. випр. і доп./Г.В.Савицька – К.: Знання, 2005. – 662с.
6. Чмутова І.М. Аналіз банківської діяльності: навч. посіб. / І.М. Чмутова, Ю.С. Тисячна – Харків : ХНЕУ, 2012 – 307 с.

Додаткові

1. Аналіз господарської діяльності [текст] : навчальний посібник за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової] - К.: "Центр учбової літератури", 2013.
2. Баканов М.И. Теорияэкономическогоанализа. учеб. – 4-е изд., доп. и перераб./ М.И. Баканов, А.Д. Шеремет – М.: Финансы и статистика, 2002. – 416с.
3. Бабець Є К. Теорія економічного аналізу: навч. посіб./ Є.К. Бабець, М.І. Горлов, С.О. Жуков – К.: ВД “Професіонал”, 2007. – 384с.
- 4.Болюх М.А. Аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетних установ: навч.посіб./ М.А. Болюх, А.П. Заросило – К.: КНЕУ, 2008. – 344 с.
- 5.Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник/ Є.В.Мних – К.: КНТЕУ, 2008. – 514 с.
- 6.Панков Д.А. Анализхозяйственнойдеятельностибюджетныхорганизаций: учеб. пособие /Д.А. Панков, Е.А.Головкова, Л.В.Пашковская и др.; подобщ. ред. Д.А. Панкова, Е.А.Головковой. – М.: Новоезнание, 2002. – 409 с. – (Экономическоеобразование).
- 7.Економічний аналіз: Практикум. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 432 с.
8. Савицкая, Г.В. Анализхозяйственнойдеятельности: Учебноепособие / Г.В. Савицкая. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2013. - 284 с.
- 10.Фінансовий контроль бюджетних ресурсів: Монографія / Є.В.Мних, Г.О. Кравченко, Н.С. Барабаш та ін.; За заг. ред. Є.В.Мниха. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун.-т, 2008.-186с.

Розділ 6. Державний фінансовий контроль

6.1. Теоретичні аспекти фінансово-господарського контролю

Суть та функції фінансово-господарського контролю, його зміст, мета та завдання. Предмет і метод фінансово-господарського контролю.

Аудит та інспектування фінансово-господарської діяльності: зміст, організація, інформаційне забезпечення, узагальнення та реалізація результатів.

6.2. Організація державного фінансового контролю

Організація та форми фінансового контролю ресурсів підприємства. Планування та організація контрольної роботи. Контроль правомочності створення підприємства та формування його капіталу. Нормативно-правове обґрунтування діяльності органів державного фінансового контролю.

6.3. Контроль операцій із коштами

Методика контролю операцій із коштами в касі і на рахунках в установах банків. Об'єкти контролю, джерела інформації та методичні прийоми контролю операцій із коштами підприємств. Нормативно-правове забезпечення операцій із коштами підприємств.

6.4. Контроль операцій із основними засобами, нематеріальними активами та запасами

Методика контролю операцій із оприбуткування та переміщення основних засобів, нематеріальних активів та запасів. Контроль нарахування їх зносу та амортизації. Аудит та інспектування операцій із нематеріальними активами. Нормативно-правове забезпечення операцій із основними засобами, нематеріальними активами та запасами.

6.5. Контроль використання трудових ресурсів, оплати праці розрахунків із персоналом

Контроль ефективності використання трудових ресурсів та фонду оплати праці і розрахунків із персоналом.

Контроль відрахувань коштів на соціальне страхування та їх використання. Нормативно-правова база, яка регулює розрахунки з оплати праці, формування фонду заробітної плати і використання фонду соціального страхування.

6.6. Контроль розрахункових та кредитних операцій

Аудит розрахунків із постачальниками, дебіторами і кредиторами, підзвітними особами та бюджетом. Контроль розрахунків векселями, лізингом, валютним клірингом, акредитивами, чеками, картками у порядку планових платежів, платіжних вимог, попередньої оплати і кредитних операцій. Нормативно-правове обґрунтування розрахункових і кредитних операцій.

6.7. Контроль фондів, резервів цільового фінансування, спеціальних коштів та інвестиційної діяльності

Контроль утворення і витрачання фондів цільового фінансування, коштів і нагромадження, резервів та наступних платежів. Контроль короткострокових і довгострокових капітальних вкладень виконаних підрядним і господарським способом. Нормативно-правове регулювання утворення та витрачання коштів за відповідними фондами і капітальними вкладеннями.

6.8. Контроль результатів фінансово-господарської діяльності підприємств

Контроль фінансової стабільності, платоспроможності і ліквідності підприємства. Аудит використання оборотного капіталу та розрахункових взаємовідносин з бюджетом та інших активів та пасивів. Контроль достовірності фінансових результатів.

6.9. Контроль виробничої діяльності підприємств

6.9.1. Контроль виробництва, реалізації та собівартості промислової продукції

Контроль виконання виробничої програми, випуску промислової продукції, реалізації товарної продукції та її собівартості. Нормативно-правове обґрунтування виробничої діяльності промислових підприємств та калькулювання собівартості продукції.

6.9.2. Контроль виробництва та собівартості продукції капітального будівництва та її собівартості

Контроль виконання виробничої програми і ремонтних робіт, собівартості продукції капітального будівництва. Нормативно-правове обґрунтування виробничої діяльності та собівартості продукції.

6.9.3. Контроль виробництва та собівартості сільськогосподарської продукції

Контроль виробництва продукції в рослинництві і тваринництві. Контроль реалізації сільськогосподарської продукції та аудит її витрат виробництва.

Нормативно-правове обґрунтування контролю діяльності сільгосп-підприємств та порядку ведення обліку та калькулювання продукції.

6.9.4. Контроль виробництва, реалізації, собівартості робіт і послуг підприємств транспорту і зв'язку

Контроль виконання виробничої програми підприємств транспорту з перевезення вантажів і пасажирів та послуг підприємств зв'язку.

Аудит формування собівартості автомобільних перевезень та витрат транспортних підприємств і підприємств зв'язку. Нормативно-правове обґрунтування контролю діяльності підприємств транспорту, зв'язку та витрат виробництва.

6.9.5. Контроль комерційної діяльності і витрат обігу в торгівлі

Контроль комерційної діяльності підприємств оптової та роздрібно-торгівлі. Аудит доходів, витрат та фінансових результатів підприємств торгівлі. Особливості контролю зовнішньоекономічної діяльності та бартерних операцій.

Нормативно-правове обґрунтування контролю комерційної діяльності та витрат обігу на підприємствах торгівлі.

6.9.6. Контроль операцій із виробництва і реалізації продукції ресторанного господарства

Контроль виконання виробництва власної продукції, ціноутворення і калькуляції продукції підприємств ресторанного господарства. Контроль дотримання технологічних вимог і повноти закладання сировини на виробництво власної продукції та реалізації продукції і доходів. Аудит витрат та фінансових результатів.

6.9.7. Контроль діяльності організацій невиробничої сфери

Контроль виконання виробничої програми підприємств житлово-комунального господарства і побутового обслуговування та доходів. Аудит витрат виробництва і фінансових результатів підприємств ЖКГ і побутового обслуговування.

Контроль виконання виробничої програми проектних установ і організацій та аудит реалізації робіт і собівартості продукції валових доходів та фінансових результатів проектних установ і організацій.

6.10. Контроль збереження власності суб'єктів господарювання

6.10.1. Контроль збереження власності

Зберігання власності й організації матеріальної відповідальності. Контроль добору та призначення працівників на посади з матеріальною відповідальністю. Контроль заходів із ліквідації заборгованості через розтрата, нестачі, крадіжки.

Нормативно-правове регулювання збереження власності на підприємствах, в організаціях та установах.

6.10.2. Перевірка стану бухгалтерського обліку, звітності і внутрішньогосподарського контролю, узагальнення та реалізація результатів фінансово-господарського контролю

Перевірка стану бухгалтерського обліку і звітності та стану внутрішньогосподарського контролю.

Форми і методичні прийоми узагальнення результатів фінансово-господарського контролю.

Акт ревізії, його структура і методика складання.

Методика реалізації результатів фінансово-господарського контролю та профілактики правопорушень виявлених ревізією на підприємстві, установі, організації.

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Білуха М.Т. Фінансовий контроль : підручник. / М.Т. Білуха. – 2-е вид. – К. : Акад. оригінал. ідей України, 2006.
2. Контроль і ревізія : підручник для студ. вищ. навч. закл. спец. «Облік і аудит» / Бутинець Ф.Ф., Бондар В.П., Виговська Н.Г., Петренко Н.І. ; за ред. Ф.Ф. Бутинця. – 4-е вид. доп. і перероб. – Житомир : Рута, 2006.
3. Державний фінансовий контроль: ревізія та аудит / Германчук П.К., Стефанюк І.Б., Рубан Н.І. та ін. – К. : АВТ, 2004.
4. Контроль і ревізія : навч. посіб. / Романів Є.М., Хом'як Р.Л. та ін. – Л. : Інтелект-Захід, 2005.
5. Шевчук О.А. Державний фінансовий контроль бюджетних установ : навч. посіб. / О.А. Шевчук ; за заг. ред. Є.В. Мниха. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007.

Додаткові

1. Бардаш С.В. Контроль діяльності суб'єктів господарювання: гіпотези та версії порушень : монографія / С.В. Бардаш. – К : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 312 с.
2. Бардаш С.В. Економічний контроль в Україні : системний підхід : монографія / С.В. Бардаш. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 656 с.
3. Виговська Н.Г. Господарський контроль в Україні: теорія, методологія, організація : [монографія] / Н.Г. Виговська. – Житомир: ЖДТУ, 2008. – 532 с.
4. Дрозд І.К. Контроль економічних систем: монографія / І.К. Дрозд. – К. : Імеке-ЛТД, 2004. – 312 с.
5. Державний фінансовий аудит: методологія і організація : монографія / [Є.В. Мних, М.О. Ніконович, С.В. Бардаш та ін.]; за ред. Є.В. Мниха. – К : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 319 с.
6. Іванова І. М. Державний фінансовий контроль : Парадигми розвитку : монографія / Ірина Іванова. – К. : Академвидав, 2010. – 168 с.
7. Калюга Э.В. Фінансово-господарський контроль в системі управління : монографія. / Э.В. Калюга. – К. : Ельга ; Ніка-Центр, 2002.
8. Мних Є.В. Фінансовий контроль бюджетних ресурсів: Монографія / Є.В. Мних, Г.О. Кравченко, Н.С. Барабаш та ін.; за ред. Є.В. Мниха. – К. : Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2008. – 186 с.
9. Мних Є.В. Контроль у системі інноваційного менеджменту підприємства : монографія / [Є.В. Мних, С.В. Бардаш, О.А. Шевчук та ін.]; за ред. Є.В. Мниха. – К Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 452с.
10. Симоненко В.К. Основи єдиної системи державного фінансового контролю в Україні (макроекономічний аспект) [моногр.] / В.К. Симоненко, О.І. Барановський, П.С. Петренко. – К. : Знання України, 2006. – 280 с.
11. Слободяник Ю.Б. Формування системи державного аудиту в Україні: монографія/ Ю.Б. Слободяник.- Суми : ФОП Наталуха А.С., 2014.- 321 с.
12. Шевчук О.А. Державний фінансовий контроль : питання теорії та практики : монографія / О.А. Шевчук. – К. : УБС НБУ, 2013. – 431 с.

Розділ 7. Аудит

7.1. Сучасний аудит. Причини виникнення аудиту

Причини виникнення та становлення аудиту в Україні. Види аудиторських послуг та їх характеристика. Сутність і характеристика аудиту та його види. Предмет, метод і об'єкти аудиту. Ринок аудиторсько-консалтингових послуг та його учасники.

Правові основи аудиторської діяльності. Система нормативного регулювання аудиторської діяльності в Україні. Гармонізація законодавства про аудиторську діяльність з міжнародними нормами. Нормативні документи Європейського Союзу.

Роль професійних організацій аудиторів у становленні та розвитку аудиту в Україні та інших країнах світу. Функції та обов'язки професійних аудиторських організацій. Юридична сила актів професійних організацій аудиторів.

Умови здійснення аудиту в Україні. Система атестації на право здійснення аудиторської діяльності та підвищення кваліфікації аудиторів. Реєстрація суб'єктів аудиторської діяльності. Критерії незалежності аудиторів та аудиторських організацій. Обов'язковий та ініціативний аудит: основний зміст та аспекти. Права, обов'язки та відповідальність сторін у ході аудиту. Стандарти аудиту, їх зміст і призначення. Кодекс професійної етики аудиторів. Фундаментальні принципи аудиторської етики. Аспекти професійної незалежності аудиторів. Контроль якості роботи аудиторів та його забезпечення.

Умови домовленості про аудиторську перевірку.

Регулювання та організація аудиту в зарубіжних країнах.

7.2 Організація аудиту фінансової звітності

Місце аудиту фінансової звітності у системі аудиторських послуг, його зміст, мета і завдання. Склад, елементи і параметри фінансової звітності як об'єкт аудиту. Аудиторська впевненість, її природа та рівні залежно від характеру аудиторських послуг. Завдання з надання впевненості та їх особливості. Твердження фінансової звітності як об'єкт перевірки.

Етапи аудиторської перевірки, їх зміст та послідовність.

Планування аудиту. Деталізація завдань аудиту в процесі планування. Загальний план та програма аудиту. Альтернативні підходи до аудиту: системний та підтверджуючий.

Оцінка системи внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту.

Аудиторський ризик, його складові: властивий ризик, ризик системи контролю, ризик не виявлення та фактори, що їх визначають. Застосування моделі аудиторського ризику під час аудиту. Оцінка аудиторського ризику та його складових у процесі перевірки фінансової звітності.

Визначення суттєвості. Послідовність застосування критерію суттєвості на різних етапах аудиту. Оцінка суттєвості та наслідків перекручень у фінансовій звітності.

Поняття та причини виникнення помилок та шахрайства. Оцінка ризику суттєвих перекручень фінансової звітності в результаті шахрайства або помилки. Процедури, що здійснюються за наявності ознак шахрайства або помилки.

7.3. Методичні прийоми і процедури аудиту

Поняття та види аудиторських доказів. Джерела, методи і процедури отримання аудиторських доказів та вимоги щодо їх кількості та якості. Взаємозв'язок між аудиторськими доказами та аудиторським ризиком.

Розвиток методичних прийомів аудиту. Основні методи читання фінансових звітів. Фінансовий аналіз як інструмент аудиту.

Аудиторські процедури та основні вимоги, що висуваються до їх вибору. Взаємозв'язок між аудиторськими процедурами та типами доказів. Тести контролю та процедури перевірки по суті, їх типи. Аналітичні процедури та їх застосування на різних етапах аудиторської перевірки. Матриця аудиторської стратегії як поєднання різних процедур по суті.

Застосування вибіркового методу в аудиті. Статистична та нестатистична вибірка. Основні процедури, методи та порядок вибірових досліджень при аудиті фінансової звітності. Ризик вибірки.

7.4. Аудиторський звіт. Документування роботи аудитора

Аудиторський звіт, що забезпечує рівень впевненості та його основні елементи. Види аудиторських звітів та фактори, що впливають на вибір аудиторського звіту. Параметричні критерії для вибору виду аудиторського звіту. Алгоритм вибору виду аудиторського звіту залежно від результатів попереднього аудиту, тенденцій у діяльності підприємства і суттєвості подальших подій.

Документування аудиту та його завдання. Загальні вимоги до форми і змісту робочих документів аудитора. Фактори, що впливають на форму та зміст робочих документів. Стандартизація робочих документів. Порядок оформлення аудиторської документації. Використання перехресних посилань.

7.5. Аудит діяльності господарюючих суб'єктів

Зміст, мета та завдання аудиту фінансової звітності. Вимоги до аудиту фінансової звітності економічних суб'єктів (акціонерних товариств, спільних підприємств, комерційних банків, страхових компаній, малих підприємств тощо).

Аудит необоротних активів підприємства та операцій із ними. Особливості аудиту нематеріальних активів.

Аудит запасів та операцій із ними.

Аудит дебіторської та кредиторської заборгованості.

Аудит операцій із грошовими коштами та конвертованою валютою.

Аудит фінансових інвестицій.

Аудит повноти формування статутного капіталу підприємства. Особливості аудиту статутного капіталу підприємства з іноземною інвестицією. Особливості аудиту статутного капіталу ПАТ.

Аудит зобов'язань підприємства.

Аудит доходів, витрат та фінансового результату діяльності підприємства. Оцінка джерел покриття витрат та законності їх визначення.

Аудит зовнішньоекономічної діяльності.

Аудит операцій із цінними паперами та особливості аудиту емітентів.

Аудит фінансового стану суб'єкта підприємництва. Оцінка підприємства як постійно функціонуючої економічної одиниці. Події після дати балансу та їх оцінка.

КРИТЕРІЇ

оцінювання знань на вступному іспиті зі спеціальності для здобуття ступеня вищої освіти доктор філософії

1. Загальні положення:

Мета вступного іспиту зі спеціальності – оцінити відповідність знань, умінь та навичок вступників згідно з вимогами програми вступних іспитів до аспірантури.

2. Структура екзаменаційного білета:

Екзаменаційний білет вступного іспиту зі спеціальності складається з 3-х питань.

3. Критерії оцінювання:

- Рівень знань оцінюється за 100-бальною шкалою.
- Максимальна кількість балів за повні правильні відповіді: перше питання – 35 балів, друге питання – 35 балів, третє питання – 30 балів. Неправильна відповідь оцінюється у 0 балів.
- Особи, які отримали менше 60 балів до наступних іспитів не допускаються та участі у конкурсі не беруть.

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Аудит : підручник / :[О.А. Петрик, В.О. Зотов, Б.В. Кудрицький та ін.]; за заг. ред. проф. О.А. Петрик. – К. : КНЕУ, 2015.
2. Аудит. (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту)/ За ред. проф. В.В. Демченко, О.Ю. Редько, Підручник. – К. : Центр учбової літератури, 2012.
3. Дмитренко І.М. Аудит (за міжнародними стандартами) : навч. посібник / І.М. Дмитренко. – К. : Кондор-Видавництво, 2013.
4. Кодекс Етики Професійних бухгалтерів 2009. Міжнародної Федерації Бухгалтерів / Пер. з англ. : за ред. С.Я. Зубілевич/ - К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2010.
5. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: Видання 2010 року, Частина 1 та 2 /Переклад з англійської мови. – К.: «Видавництво «Фенікс», 2013.
6. Огійчук М.Ф. Аудит: організація і методика: навч. посіб. – К.: АЛЕРТА, 2010.

7. Никонович М.О. Аудит: підручник / М.О.Никонович, К.О. Редько; за ред. Є.В. Мниха. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014.

Додаткові

1. Адамс Р. Основы аудита / Р. Адамс ; под ред. Я.В.Соколова. пер. с англ. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1995. – 398 с.
2. Аренс А. Аудит / А. Аренс, Дж. Лоббек ; пер. с англ. М.А. Терехова и А.А. Теренова, гл. ред. серии UNCTC проф. Я.В. Соколов. – М. : Финансы и статистика, 2001. – 560 с
3. Аудит: підручник – 2-ге вид., перероб. і доп. Затверджено МОН / за ред. Г.М. Давидова, М.В. Кужельного. – К., 2009.
4. Аудит. Методика документування / за заг. ред. акад. АЕНУ, проф. І.І. Пилипенка. – К. : Ін форм.-видав. центр Держкомстату України. – 2003. – 457 с
5. Аудит Монтгомери / Ф.Л. Дефлиз, Г.Р. Дженик, В.М. О'Рейлли, М.Б. Хирш ; пер. с англ. под ред. Я.В. Соколова. – М. : Аудит ; ЮНИТИ, 1997. – 542 с
6. Аудит : учебник для вузов / В.И. Подольский, А.А. Савин, Л.В. Сотникова и др. ; под ред. проф. В.И.Подольского. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : ЮНИТИ-ДАНА ; Аудит, 2008. – 583 с.
7. Бардаш С.В. Контроль діяльності суб'єктів господарювання: гіпотези та версії порушень : монографія / С.В. Бардаш. – К : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008.
8. Дмитренко І.Д. Концепція розвитку аудиту корпоративних систем: [монографія]/ І.М. Дмитренко . – К. : Кондор-Видавництво, 2013.
9. Дорош Н.І. Аудит : теорія і практика [монографія] – К. : Знання, 2006.
10. Назарова К.О. Аудит: еволюція, потенціал, ефективність : монографія / [К.О. Назарова]. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015.
11. Немченко В.В., Редько О.Ю. Аудит. Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2012
12. Пантелеев В.П. Внутрішньогосподарський контроль: методологія та організація : [моногр.]/ В.П. Пантелеев ; Державна академія статистики, обліку та аудиту. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2008. – 491 с.
13. Петрик О.А., Савченко В.Я., Свідерський Д.Є. Організація і методика аудиту підприємницької діяльності: навч. посіб./ за заг. ред. О.А. Петрик. – К.: КНЕУ, 2008.
14. Петренко С.М. Система об'єктів внутрішнього контролю [Електронний ресурс] / С.М. Петренко. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vdnuet/econ/2009_3/31.pdf.
15. Проскуріна Н.М. Процедурне забезпечення аудиту. Теорія та практика: монографія / Н.М. Проскуріна. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2011.
16. Пшенична А.Ж. Аудит: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2008

17. Пилипенко І.І., Редько О.Ю. Стандарти аудиту та етики:[навчальний посібник] /І.І.Пилипенко, О.Ю. Редько. – К.: ПП Радник, 2009

18. Редько О.Ю. Аудит в Україні. Морфологія: :[монографія] / О.Ю. Редько. – К.: ДП Інформаційно-аналітичне агентство, 2008

19. Редько О.Ю.Правове поле аудиту: [практ. Посіб.] /О.Ю. Редько, І.М. Павлова, Т.М. Шидловська, Є.О. Кривцов. – К.: ПП Радник, 2009.

20. Рядська В.В., Петраков Я.О. Аудит: Навч. посібник.- К.: Центр учбової літератури, 2008

21. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник.- К.: КНЕУ, 2008

22. Фінансовий аудит: інформаційно-аналітичне забезпечення : монографія / [Є.В. Мних, С.В. Бардаш, К.О. Назарова, О.Л. Шерстюк, В.П. Белякова, В.П. Миняйло] ; за ред.. Є.В. Мниха. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015.

Список серверів інформації в мережі INTERNET

1. www.zakon.rada.ua – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

2. www.pro-u4ot.info – Бібліотека бухгалтерського обліку.

3. www.vobu.com.ua – Все про бухгалтерський облік. Всеукраїнська професійна газета.

4. www.byhgalter.com – [Бухгалтерський облік в Україні. Практична бухгалтерія доступно та зрозуміло.](http://www.byhgalter.com)

5. www.vippro.lutsk.ua – Бюлетень Вищої атестаційної комісії України

6. www.oblik2day.wordpress.com – Світ бухгалтерського обліку.

7. www.dtkk.com.ua – Дебет Кредит. Український бухгалтерський тижневик.

8. www.nibu.factor.ua – Податки та бухгалтерський облік. Інформаційно-аналітична газета.

9. www.nbuv.gov.ua – Бухгалтерський облік і аудит. Науковий журнал.

10. www.ligazakon.ua – Всеукраїнська асоціація ЛІГА

11. www.fin-izdat.ru – Международный бухгалтерский учет. Журнал.

12. www.sau-apu.org.ua/ – Аудиторська Палата та Спілка аудиторів України.